var Aantal gebruikers terugbetaalde Cyproteron/Oestrogeen anticonceptie bij vrouwen <50 jaar *(Atlas)*

Beschrijving

Het aandeel vrouwen, van 13 t.e.m. 49 jaar oud, waarvoor in het referentiejaar anticonceptiva onder de vorm van antiandrogenen (cyproteron) en oestrogenen werd terugbetaald met aflevering in een publieke apotheek of ziekenhuisapotheek. Hierbij kan gefilterd worden op de leeftijdscategorie van de rechthebbenden en of deze al dan niet recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming.

Codering
Aantal per 1.000 rechthebbenden

Opmerkingen

- Het gebruik wordt vastgesteld aan de hand van de aflevering van een minstens 1 DDD antiandrogenen (cyproteron) en oestrogenen (ATC-4: G03HB) in het referentiejaar in een publieke apotheek of ziekenhuisapotheek. Dit middel werd onder meer gebruikt ter behandeling van ernstige acné bij vrouwen en had een anticonceptieve werking, maar mag omwille van bijwerkingen sinds 2013 enkel nog in specifieke gevallen voorgeschreven worden en zeker niet meer als anticonceptivum.
- Sinds mei 2022 is de terugbetaling voor anticonceptiemiddelen niet langer enkel voorzien voor vrouwen. De terugbetaalde middelen zijn wel enkel werkzaam voor wie als vrouw is geboren, maar op deze manier is er ook terugbetaling voor personen die officieel van geslacht zijn veranderd. Het gaat hier echter om zeer lage cijfers. Omwille van de privacy-gevoeligheid worden deze niet in onze data opgenomen.
- De ATC-classificatie is een internationale indeling van geneesmiddelen, die uitgaat van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Hierbij worden de actieve bestanddelen van geneesmiddelen ingedeeld in groepen op basis van het orgaan of systeem waar ze op werken, en hun therapeutische, farmacologische en chemische eigenschappen.
- Voor anticonceptiva zijn er twee vergoedingsmodaliteiten.
  - Ten eerste is er de **klassieke tegemoetkoming** waarbij er een (gedeeltelijke) terugbetaling is voor farmanceutische specialiteiten die zijn opgenomen in een lijst van het RIZIV. Deze terugbetaling is voorzien voor alle personen, ongeacht de leeftijd of statuut, en sinds 1 april 2022 ongeacht gender, maar ze is enkel voorzien als er een medische nood is of als de anticonceptieve werking slechts bijkomend is. Slechts een klein deel van het totale gebruik van anticonceptiva wordt terugbetaald volgens dit systeem.
  - Daarnaast is er voor bepaalde doelgroepen een **specifieke tegemoetkoming** voorzien voor een aantal anticonceptiva (die niet noodzakelijk terugbetaald worden in de klassieke tegemoetkoming). Deze regeling is in werking getreden in 2004.
- De doelgroep van de specifieke tegemoetkoming is een aantal keer is uitgebreid en ook in de terugbetalingsmodaliteiten van de klassieke tegemoetkoming zijn veranderd. Om die reden zijn er verschillende periodes te zien zijn in de data:
  - periode 1 (vanaf 1 mei 2004): start van de proefperiode voor de specifieke tegemoetkoming met terugbetaling voor jongeren t.e.m. 20 jaar oud,
  - periode 2 (vanaf 1 oktober 2013): structurele invoering van de specifieke tegemoetkoming voor jongeren t.e.m. 20 jaar oud,
  - periode 3 (vanaf 1 april 2020): leeftijdsgrens voor specifieke tegemoetkoming wordt opgetrokken voor jongeren t.e.m. 24 jaar, de leeftijdsgrens voor nood-anticonceptie valt weg en de tegemoetkoming wordt uitgebreid naar alle vrouwen die verblijven in een psychiatrisch verzorgingstehuis, dagverzorgingscentrum, woonvoorziening voor kinderen, jongeren of gehandicapten, initiatief voor beschut wonen, of revalidatiecentrum,
  - periode 4 (vanaf 10 september 2020): de specifieke tegemoetkoming wordt toegekend aan alle

Code cube_023_007_At

Bronvariabelen

- CONTRACEPTIVE_OCYP-Anticonceptiva op basis van antiandrogeen en oestrogeen

Verwante variabelen

- cube_023_001-Percentage gebruikers terugbetaalde anticonceptie bij vrouwen <50 jaar
- cube_023_002-Aantal gebruikers terugbetaalde implantaat bij vrouwen <50 jaar
- cube_023_003-Aantal gebruikers terugbetaalde spiraal bij vrouwen <50 jaar
- cube_023_004-Aantal gebruikers terugbetaalde urgentiepil bij vrouwen <50 jaar
- cube_023_005-Aantal gebruikers terugbetaalde Oestro-/Progestageen anticonceptie bij vrouwen <50 jaar
- cube_023_006-Aantal gebruikers terugbetaalde Progrestageen anticonceptie bij vrouwen <50 jaar
- cube_023_008-Aantal gebruikers terugbetaalde anticonceptie bij vrouwen <50 jaar

Trefwoorden Geneesmiddelen en medisch materiaal

vrouwen die recht hebben op verhoogde tegemoetkoming,
  - periode 5 (vanaf 1 september 2021): bepaalde oestroprogestagenen worden niet langer terugbetaald voor vrouwen vanaf 25 jaar zonder verhoogde tegemoetkoming. Andere farmaceutische specialiteiten met dezelfde samenstelling (met name generieken, worden wel nog terugbetaald.
- Dankzij het systeem van specifieke tegemoetkoming voor alle anticonceptiva, kunnen we voor de -21/-25 jarigen en vrouwen met recht op verhoogde tegemoetkoming (vanaf periode 4) bijna de volledige consumptie van anticonceptiva in kaart brengen (met uitzondering van de gevallen waar de rechthebbende beslist anticonceptiva volledig voor eigen rekening aan te schaffen). De noodpil is ook zonder voorschrift verkrijgbaar en wordt vaak gekocht zonder terugbetaling, waardoor het reële gebruik een stuk hoger zal liggen dan wat in de IMA Atlas wordt weergegeven.
- Hierbij dient opgemerkt te worden dat de regelgeving strikt wordt gehanteerd met betrekking tot de leeftijd die de vrouwen hebben op het moment van aankoop van de anticonceptiva, terwijl onze cijfers berekend worden op basis van de leeftijd van de rechthebbenden op 31 december van het referentiejaar. Voor bijvoorbeeld 2018 zal onder de 21-jarige vrouwen een deel bijna het volledige kalenderjaar kunnen genieten van de terugbetaling, terwijl dit voor een ander deel van de vrouwen slechts een klein deel van het jaar zal zijn.
- De cijfers zijn gebaseerd op volledige jaarpopulaties (i.e. inclusief alle personen die in het referentiejaar werden geboren of zijn overleden).
- De cijfers per geografische entiteit zijn gebaseerd op de woonplaats van de rechthebbenden op 31 december van het referentiejaar. Is deze op dat moment niet gekend, wordt deze gebaseerd op de woonplaats op 30 juni. Personen zonder gekend adres worden enkel op het Belgische niveau meegeteld.
- Meer informatie en context bij de cijfers vindt u terug in het Atlas Kerncijfer omtrent anticonceptiva.

Frequentie en timing van update: jaarlijks in Q2 worden de cijfers voor het kalenderjaar -2 toegevoegd

Kleinst beschikbare geografische niveau: gemeente

Berekeningswijze
(Aantal vrouwen (13 t.e.m. 49 jaar) met aflevering van minstens 1 DDD antiandrogenen (cyproteron) en oestrogenen (in een publieke apotheek of ziekenhuisapotheek)) / (Aantal vrouwen (13 t.e.m. 49 jaar) / 1.000)

Beschikbaar

2013

Kenmerken

- Leeftijdscategorie
- Verhoogde tegemoetkoming

Aanbevolen referentie

IMA_AIM (13/11/2025), cube_023_007, Atlas IMA_AIM (accessed on 17/11/2026)

Metadata laatst bijgewerkt

13/11/2025